

TOIMINTA- JA TALOUSRAPORTTI
PERUSTURVAPALVELUT
AJALTA 1.1. – 30.4.2022

Vastuualue: Perusturvapalvelut

Vastuuhenkilö: Henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja Eliisa Tornberg

Perusturvajohtajan raportti vastualueen kokonaistilanteesta

Vanhuspalveluissa ollaan koronan jälkeen hiljalleen palautumassa normaaliin toimintaan. Päivätoimintaryhmät ja seniorikahvila ovat aloittaneet toimintansa. Henkilöstö on sairastanut koronaa suojautumisesta ja rokotuksista huolimatta. Tämä ja työtaistelutoimet ovat tuoneet haasteen saada henkilöstöresurssia riittävästi työvuoroihin. Vanhuspalveluista on osallistuttu aktiivisesti hyvinvointialueeseen liittyviin valmisteluihin ja hanketyöhön.

Kotihoidossa toimintatuottaja ennakoitua enemmän, 4.600 €. Toimintakulut alittuneet 39.000 euroa. Ikääntyneiden päivätoiminnassa on ylitystä henkilöstökuluissa, koska poissaoloihin on palkattu sijainen. Kotihoidon tukipalveluissa tulot jäävät hieman ennakoidusta johtuen turvapalveluiden kilpailutuksesta (hinnat laskivat). Kuljetuspalvelua on käytetty ennakoitua enemmän. Kodinmuutostyöt ennakoimatonta kuluu 2000 €.

Ikääntyneiden omaishoidontuki on pysynyt talousarviossa, toimintakulut jopa hieman alittuneet. Tehostetun palveluasumisen palveluseleitä on tällä hetkellä käytössä 27 kappaletta, ylitys 12.500 €. Mutta toimintatuotoista puuttuu vielä kotikuntakorvaukset, noin 40.000 €. Jousenkoti, ylitystä 55.000 €, johtuen lähinnä henkilöstömenoista, jouduttu käyttämään sijaisia. Toimintatuotot alittuneet 32.000 €. Jota selittää osittain asiakasmaksulain muutos. Joutsenkodin asukaspaikat ovat täynnä.

Vanhuspalveluissa tammi-huhtikuun osalta 67.800 euroa vähemmän tuloja kuin on ennakoitu ja edelliseen vuodeen vastaavaan 30.000 euroa vähemmän. Mutta tästä puuttuvat vielä kotikuntakorvaukset, lähes 40.000 €. (Korvaus, noin 60.000 €/puoli vuotta, mikä laskutetaan kotikunnista puolivuositain.) Toimintakulujen toteuma 33,0 %. Edellisen vuoden vastaavaan verrattuna kuluja kuitenkin 100.000 euroa enemmän.

Perusterveydenhuollon tuotot ovat nousseet noin 150 000 €, vuoden 2021 vastaavaan ajankohtaan nähden. Limingan hoitopaikakseen valinneiden ulkopaikkakuntalaisten määrä on lisääntynyt. Limingan hoitopaikakseen on valinnut jo 379 henkilöä. 61 liminkalaista hoitaa terveyspalvelujaan toisessa kunnassa. Erikoissairaanhoidon tuotot on pysynyt budjetissa.

Perusturvapalveluissa koronapandemia on vaikuttanut yhä toimintaan. Jäljitys on loppunut, mutta näytteitä otetaan edelleen sekä ihmisiä rokotetaan THL:n rokotusohjelman mukaisesti. Myös henkilöstöä on sairastunut, jonka vuoksi toimintoja on jouduttu järjestelemään uudelleen ja sijaisia on tarvittu.

Vuodeosastolla keskimääräinen hoitoaika on ollut 7 vuorokautta. Hoitopäivät ovat lisääntyneet vuoden takaisesta yli 20 % ja kuormitus on ollut keskimäärin 100 %. Henkilökunnan sairastamisen vuoksi hoitopaikkoja on useaan otteeseen jouduttu vähentämään riittävän henkilökunnan turvaamiseksi. Sairaanhoidtajasijaisten saanti on ollut vaikeaa sekä osastolla että vastaanoton puolella.

Lääkärin kiireettömälle vastaanotolle pääsyaika on pysynyt 2-3 viikossa ja hammaslääkärin vastaanotolle on päässyt 2 kuukaudessa. Virka-ajan ulkopuoliset päivystyskäynnit ovat laskeneet edelleen.

Tälle vuodelle on arvioitu syntyvän 124 lasta. Neuvolapalvelut ja kouluterveydenhuolto ovat toimineet normaalisti.

POPsoite- hankkeiden kautta jatkamme panostusta potilaiden hoitosuunnitelmien tekemiseen, moniammatillisten yhteisasiakkuuksien luomiseen sekä digitaalisiin palveluihin. Olemme saaneet 2022 alussa Liminkan oman psykiatriin, jonka kanssa olemme jatkaneet mielenterveyspalveluiden kehittämistä.

Sosiaalipalveluiden talousarviossa on ensimmäisen neljänneksen aikana pysytty. Taloustoteuma ajalta 1-4 / 2022 on 1 781 379 € (31,5%). Edellisvuonna toteuma on ollut samaan aikaan 1 822 776 €. Perheoikeudellisten palveluiden tai virka-ajan ulkopuolisen sosiaali- ja kriisipäivystyksen laskutusta ei ole vielä tehty kunnalle (Oulun kaupunki).

Perheoikeudellisten palveluiden seurantatiedot saadaan Oulun kaupungilta toukokuussa 2022. Tästä huolimatta kuluja on ollut jonkin verran edellisvuotta vähemmän.

Sosiaalihuoltolain mukaisessa avopalveluissa ja -tukitoimissa (lapsiperheet ja aikuiset) on ylitystä ostopalveluiden osalta (43,1%). Perhesosiaalityön asiakasmäärä on ollut pidemmän aikaa kasvussa ja ostopalveluilla (mm. perhetyö, ammatillinen tukihenkilötoiminta) on täydennetty omaa palvelutuotantoa. Edellisvuoteen verrattuna kustannuksissa on lisääntyviä kuluja myös mm. kasvatus- ja perheneuvonnan ostopalveluiden osalta. Kasvatus- ja perheneuvonnassa ei ole tällä hetkellä omaa palvelutuotantoa; sosiaalityöntekijän virka siirrettiin lastensuojelulain muutoksen vuoksi perhesosiaalityöhön, eikä palvelua tuottanut psykologi ollut enää tarpeeseen nähden käytettävissä. Ostopalvelukustannuksiin sisältyvät myös kotona asuvien aikuisten mielenterveyskuntoutujien palvelut ja tukitoimet (sosiaalinen kuntoutus).

Sosiaalihuoltolain mukaisissa asumispalveluissa (mielenterveyskuntoutujat) on pysytty talousarviossa (28,8%) ja kuluja on mennyt edellisvuotta vähemmän. Asumispalveluissa on ollut alkuvuoden aikana sekä palvelutarpeen vähentymistä / poistumista (1) että lisääntymistä (2).

Lastensuojelun avohuollon kustannukset ovat talousarvion mukaiset (27,6%). Taloudellista tukea on maksettu jonkin verran yli talousarvion, mutta vähemmän kuitenkin kuin edellisvuonna. Taloudellisen tuen myöntämisen perusteita on lastensuojelussa tarkennettu. **Lastensuojelun sijaishuollossa** on jonkin verran kustannusylitystä (39,8%) ostopalveluiden osalta. Lisäksi sijoitetuille lapsille ja perheille on myönnetty taloudellista avustusta suhteessa talousarvioon arviota enemmän. **Lastensuojelun jälkihuollossa** mennyt vähemmän kuluja kuin on talousarviossa varauduttu (12%). Tässä näkyvät ostopalveluiden vähentyminen ja oman palvelutuotannon vahvistaminen jälkihuollon ohjauksessa.

Päihdepalveluissa on kokonaisuudessaan ylitystä (72,70%). Päihdepalveluihin ohjautuvat päihde- ja peliriippuvuuden kokemusasiantuntijatyöskentelystä ja päihdekuntoutuksesta aiheutuvat kustannukset. Tässä ylityksessä kyse on päihdelaitoskuntoutuksen kuluista.

Toimeentuloturvan osalta on pysytty hyvin talousarviossa (täydentävä toimeentulotuki 31,8% ja ehkäisevän toimeentulotuki 13,7%). Toimeentulotukea on myönnetty jonkin verran edellisvuotta enemmän, mutta ei isoin kustannuksin. Huomionarvoista on, että työmarkkinatuen kuntaosuutta on maksettu nyt huomattavasti vähemmän kuin edellisvuosina. Tämän osalta on nyt poikkeuksellisesti pysytty talousarviossa (26,2%) ja suuntaus näyttää olevan edelleen myönteinen. Pitkäaikaistyöttömien aktivointiaste on selvästi kohentunut ja mm. valtion korvaus kuntouttavan työtoiminnan järjestämistä on jonkin verran edellisvuotta korkeampi.

Vammaispalveluissa on pysytty talousarviossa. Vammaisten avopalvelukulut ovat maltilliset (29,7%), ainoastaan kuljetuspalveluiden ja asunnon muutostyön kuluissa on jonkin verran ylitystä. Alle 65-vuotiaiden omaishoidontuen kulut (palkkiot ja vapaiden järjestäminen) ovat jonkin verran isommat edellisvuoteen verrattuna, mutta talousarviossa on hyvin pysytty. Vammaispalveluiden asumispalveluissa on kustannusten alitusta (20,1%), mutta tilanne tulee tasoittumaan, koska talousarvioon on huomioitu asumispalveluiden tarpeen lisäämistä (1+1) ja tähän liittyvä muutos on toteutunut keväällä 2022. Haasteena on näyttäytynyt asumispalveluiden tarjonnan vähäisyys (tai hoitotyöntekijöiden saatavuus). Asiakkaat saattavat joutua odottamaan asumispalvelupaikkaa pitkän aikaa ja odotusaika on järjestettävä vuodeosastolla, joka ei paikkana ole oikea.

Myös **kehitysvammaisten palveluissa** on pysytty talousarviossa. Asumispalveluiden tilikauden tulos on yhteensä 28,5%. Kehitysvammaisten asumispalveluissa on ollut sekä palvelutarpeen vähentymistä / poistumista (1) että lisääntymistä (2). Avopalveluiden osalta kulutilanne on vielä asumispalvelua parempi: 23,50%. Ostopalveluiden osuus on selvästi vähentynyt. Toisaalta ostopalveluiden osuutta on voitu vähentää vahvistamalla omaa palvelua ja palkkaamalla määräaikainen avustaja päivätoimintaan. Taloussuhde jää muutoksella positiiviseksi. Myös erikoissairaanhoidon (Konsti) avopalvelukuluja on edellisvuotta vähemmän (15,60%). Erikoissairaanhoidon (Konsti) laitospalveluihin ei ole mennyt kuluja lainkaan.

Toiminnan poikkeamat

Käynnit lääkäreiden vastaanotolla nousivat selvästi. Lääkäreiden vastaanotolle pääsy on ollut kuitenkin hyvä. Pandemian rauhoittuessa hoitajien vastaanottokäynnit ovat sen sijaan laskeneet vuoden 2019 tasolle. Sairaanhoidajien, lähihoitajien ja terveydenhoitajien saaminen poissaoloihin on ollut vaikeaa joka yksikössä.

Limingassa on aloittanut oma psykiatri.

Poikkeamat toimintatuotoissa

Joutsenkoti, asiakasmaksulain muutoksesta johtuen toimintatuotot alittuneet 32.000 €.

Limingan terveyskeskuksen hoitopaikakseen valinneiden määrä on edelleen lisääntynyt ja sen mukaisesti tuototkin ensimmäisten neljän kuukauden aikana jo 20 000e edelliseen vuoteen verrattuna. Kuntalaskutuksesta on laskuttamatta 40 000€ verran.

Myös kokonaisuutena perusterveydenhuollon tuotot ovat kasvaneet 150 000e.

Sosiaalipalveluiden toimintatuotot (31%) ovat edellisvuoteen verrattuna lisääntyneet. Tähän on syynä mm. vuoden 2021 asiakasmaksulain muutos, joka on muuttanut mm. asumispalveluissa olevien asiakkaiden asiakasmaksuja tai asumisesta perittävien maksujen laskutuskäytäntöä. Nämä muutokset on huomioitu vuoden 2022 talousarviossa.

Poikkeamat toimintakuluissa

Erityisesti sijaisten tarve on lisännyt kustannuksia. Samoin hoitotarvikkeiden ja lääkkeiden kulutus sekä lääkinnällisen kuntoutuksen tarve.

Sosiaalipalveluiden henkilöstökuluissa on jonkin verran kokonaisuus huomioiden ylitystä (39,4%), mutta edellisvuoteen verrattuna muutosta ei ole juurikaan. Määräaikaisen henkilöstön palkkaamisen myötä on voitu vähentää ostopalveluiden hankkimista, joten henkilöstökustannusten kasvu kääntyy positiiviseksi.

Käynnissä olevat toimenpiteet

Olemme mukana Hyvä vastaanotto- toimenpideohjelmassa, jossa kehitetään lääkärin ja hoitajien vastaanottotoimintaa. Lääkärin kiireettömälle vastaanotolle pääsyaika on nyt 2-3 viikkoa. Vuonna 2023 hoitotakuuaika lyhenee 1 viikkoon, joten nyt yritetään miettiä keinoja saavuttaa tuo tavoite.

Myös suun terveydenhuollon jono pidetään 2 kuukaudessa.

Kehittämällä ja lisäämällä omaa palveluvalikoimaa vähennämme erikoissairaanhoidon käyntejä.

Lyhyen hoitoon pääsyajan ja hyvän palvelun avulla saamme lisää ulkopaikkakuntalaisia valitsemaan Limingan hoitopaikakseen.

POP-sote hanketyön avulla kehitämme palveluja yhdessä useilla osa-alueilla.